

OKOLJE PROSTOR

Bilten tiskamo na recikliranem papirju. Prispevajte k ločenemu zbiranju odpadkov in ga odvrzite v zabojnik za papir.

- ZELENO JAVNO NAROČANJE
- 10 LET CITES
- OCENA STANJA VODA V SLOVENIJI
- SLOVENSKE KRAJINE

KAZALO

Foto: Sokol, ARSO

KAZALO

AKTUALNO

Zeleno javno naročanje	3
------------------------	---

POUDARJAMO

CITES in ureditev mednarodne trgovine z ogroženimi vrstami 10 let tudi že v Sloveniji	5
Ocena stanja voda v Sloveniji	6
Izvajanje akcijskega načrta za podnebje v Alpah	7
Podnebne razmere v letu 2009 – odkloni in posebnosti	8
Kaj je dobro vedeti o ozonu	
Slovenske krajine – značilnosti, vloga in pomen	9

PROJEKTI

VITAL LANDSCAPES: trajnostni razvoj kulturne krajine z uporabo inovativnih tehnik	10
--	----

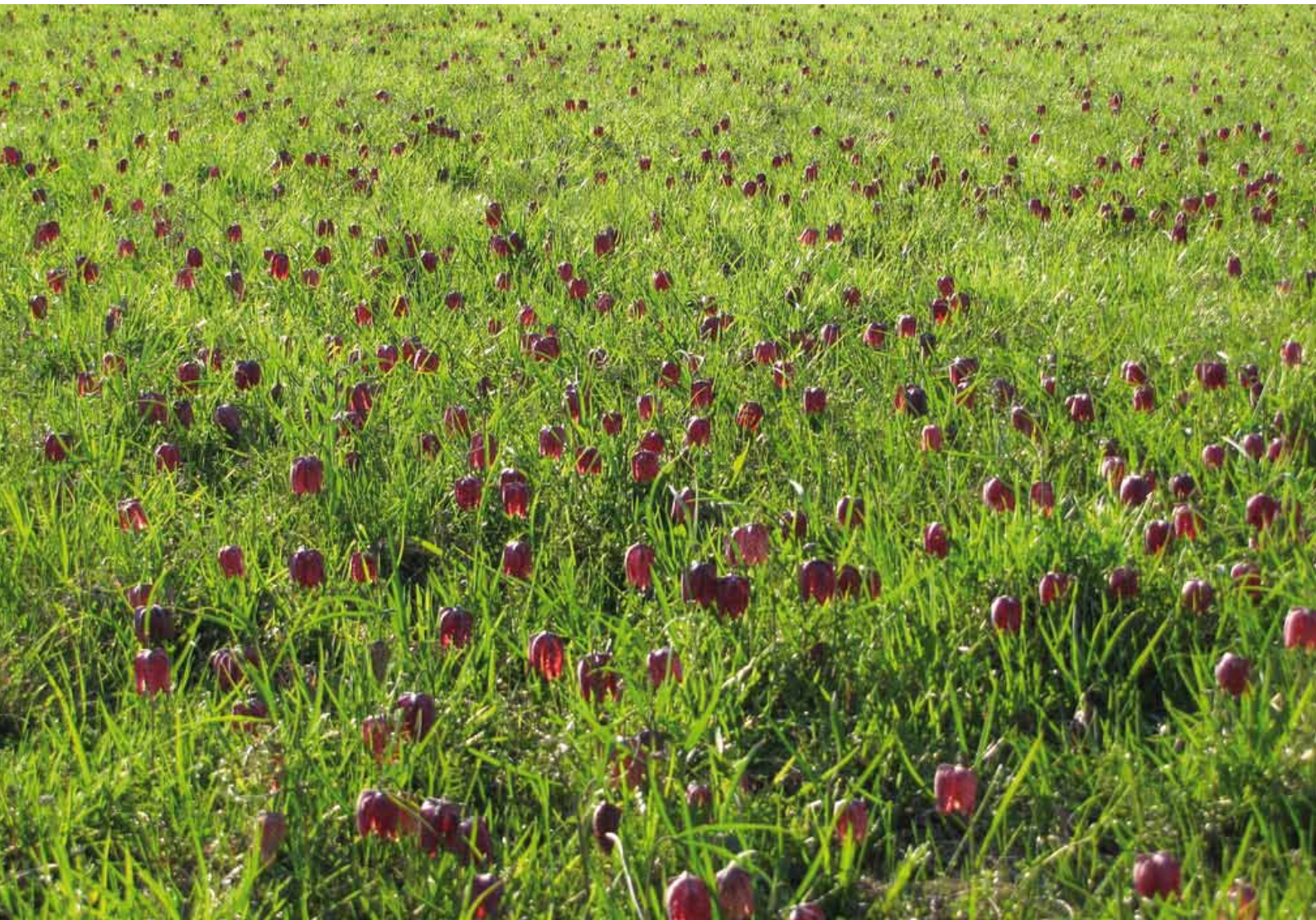
DOGAJALO SE JE

Dogajalo se je	11
----------------	----

PUBLIKACIJE / NAPOVED

Publikacije / napoved	12
-----------------------	----

Foto na naslovnici: Matevž Lenarčič
Foto spodaj: Sokol, ARSO

AKTUALNO

ZELENO JAVNO NAROČANJE V SLOVENIJI

Pri prehodu k bolj trajnostnemu načinu proizvodnje in porabe ima pomembno vlogo tudi javni sektor. V prvi vrsti zato, ker je velik in vpliven porabnik javnega denarja. Celotni javni sektor v EU namreč vsako leto porabi okoli 16 % BDP – kar je okrog 2 milijardi evrov – za nakup izdelkov in storitev. V Sloveniji je bil ta delež leta 2007 skoraj 13 % BDP, kar pomeni, da ima tudi pri nas javni sektor pomembno vlogo pri delovanju gospodarskega sistema. Poleg tega pa je zaradi obsega pomembna tudi vloga tega sektorja pri zmanjševanju okoljskega vpliva in hkrati tudi pri spodbujanju razvoja izdelkov in storitev, da ti postanejo okoljsko sprejemljivejši.

Z usmerjanjem javnih sredstev v nakup okoljsko manj obremenjujočih izdelkov in storitev bi imeli velike koristi, kakor na primer:

- neposredno zmanjšanje vplivov na okolje, kakor so podnebne spremembe, onesnaženost zraka in vode, izsekavanje gozdov, kopičenje odpadkov ipd;
- varčevanje z naravnimi viri in surovinami;
- spodbujanje inovacij in razvoja okoljsko sprejemljivejših izdelkov in tehnologij in širitev trga z novimi, okolju prijaznejšimi in nizkoogljivičnimi ter energijsko učinkovitimi izdelki in storitvami;
- bolj zdravo življenjsko in delovno okolje;
- izboljšanje ugled javnega sektorja, ki daje dober zgled vsem potrošnikom, da spremenijo svoje nakupne navade in netrajnostno porabo;
- smotrno ravnanje in varčevanje z javnim denarjem.

Posredno se pomen vključevanja okoljskih vidikov kaže tudi v možnostih za izboljšanje konkurenčnosti evropske-

ga in nacionalnega gospodarstva in spodbujanja inovacij na področju razvoja okoljsko manj obremenjujočih izdelkov, storitev, tehnoloških procesov, poslovnih modelov.

Začetki zelenega javnega naročanja

Vlada je leta 2009 sprejela akcijski načrt za zeleno javno naročanje za obdobje 2009–2012, v katerem si je zadala cilj, da bodo do leta 2012 centralna raven državne uprave in mestne občine 50 % javnih naročil za osem skupin izdelkov in storitev izvedle v skladu z načeli zelenega javnega naročanja. Med ukrepi, ki so naštet v dokumentu, s katerimi bodo doseženi rezultati, je tudi uredba o zelenem javnem naročanju, ki bo posamezne naročnike zavezala k vključevanju okoljskih zahtev v pripravo razpisov za posamezne skupine izdelkov in storitev.

V skladu s cilji akcijskega načrta za zeleno javno naročanje so bila v letu 2009 v skladu z načeli zelenega javnega naročanja izvedena naslednja skupna javna naročila:

- nakup vozil (povprečne emisije CO₂ za osebna vozila 124 g CO₂/km);
- nakup pisarniškega papirja (nakup izdelkov iz zakonito/trajnostno upravljanjih gozdov, iz predelanih papirnih vlaken, njuna kombinacija);
- nakup električne energije (vsaj 30 % iz obnovljivih virov energije ali pridobljene s soprodukcijo električne energije in toplote z visokim izkoristkom);
- nakup osebnih računalnikov in zaslonov (za varčno rabo energije).

Uredba o zelenem javnem naročanju: priloge 1–10

Priloga	Predmet javnega naročanja	Okoljski vidiki se nanašajo na:
1	električna energija	– obnovljivi viri energije – SPTE z visokim izkoristkom
2	živila	– 10 % ekološko pridelanih živil – embalaža
	gostinske storitve	– 10 % sezonsko sadje in zelenjava – embalaža – odpadki – promet
3	elektronska pisarniška oprema	– <i>Energy star</i> – ohišje računalnika – enostavna sestava, plastični deli za reciklažo, brez škodljivih snovi – hrup pri zapisovanju – zagotavljanje rezervnih delov
4	pisarniški papir	– predelana vlakna (recikliranje) – lesna vlakna iz zakonitih virov lesa (FSC, PEFC) – klor (EFC, TFC)
5	aparati in drugi izdelki, označeni z energijskimi oznakami (bela tehnika)	– energijska oznaka

Predlog uredbe o zelenem javnem naročanju

Besedilo uredbe in pripadajoče priloge je ministrstvo za finance predložilo v javno obravnavo sredi januarja 2010. J Ob dokončni pripravi besedila bo treba pripraviti tudi oceno stroškov in koristi, ki bodo posledica njenega izvajanja. Ključnega pomena pri tem bo ocena koristi v času življenjskega kroga blaga, storitve ali gradnje. Prepogosto se namreč v javnem sektorju še vedno odločamo za nakup le na podlagi enega in edinega merila, to je cene. Dolgoročno pa je lahko to ekonomsko manj ugodno, saj pri nakupu ne upoštevamo obratovalnih in vzdrževalnih stroškov ali tistih, ki jih ima javni sektor po tem, ko se življenjska doba izdelka izteče.

Zaradi različne usposobljenosti naročnikov je predlagano besedilo uredbe oblikovano tako, da bo v prvem koraku za organe RS in predstavnike lokalnih skupnosti predpisano obvezno ravnanje, in sicer vključevanje temeljnih okoljskih zahtev v postopke oddaje javnega naročila. Temeljne okoljske zahteve so v skladu z opredelitvami v uredbi: »*minimalne zahteve, ki jih bodo morali upoštevati pri opredelitvi tehničnih specifikacij in meril za izbor pri oddaji javnega naročila*«. Če bodo naročniki želeli uveljavljati višje ali dodatne standarde varstva okolja, bodo lahko v pripravo razpisne dokumentacije vključili t. i. dodatne okoljske zahteve. Vsi drugi zavezanici bodo morali v prvi fazi okoljske zahteve za vsako blago, storitev ali gradnjo vključiti le med merila, ki bodo opredeljena v posebni prilogi. Zavezanici bodo morali izbrati vsaj eno okoljsko zahtevo, predpisan pa bo tudi najmanjši delež okoljskih meril za vsako naročilo (predvideni odstotek je najmanj 25 % vseh meril). Izjema so le gospodinjski aparati in redno in investicijsko vzdrževanje, pri katerem bo treba upoštevati temeljne okoljske zahteve.

Pri oblikovanju prilog so pripravljavci upoštevali priročnik Evropske komisije iz leta 2008, v katerem so opredeljene temeljne in dodatne okoljske zahteve za deset skupin izdelkov in storitev. Priloge so pripravljene tako, da za naročnika predstavljajo nekakšno »predlogo« za pripravo razpisne dokumentacije, v kateri so opisani tudi načini za preverjanje ustreznosti prispelih ponudb. Pri

pripravi razpisne dokumentacije je ključnega pomena, da naročnik že v predmetu javnega naročila opredeli, da želi kupiti okoljsko manj obremenjujoče blago, storitev ali gradnjo. Poleg tega mora navesti vse okoljske zahteve, za katere želi, da jih izpolni ponudnik. Naročnik jih mora opredeliti tako, da s tem ne krši temeljnih načel javnega naročanja, predvsem načela preglednosti, nediskriminacije in konkurenčnosti.

Nujni pogoj za uspešno izvedeno zeleno javno naročanje je tudi obvezna povezanost okoljskih meril s predmetom javnega naročanja. To v praksi pomeni, da lahko, če na primer kupujemo vozila, ki manj obremenjujejo okolje, v razpisni dokumentaciji opredelimo različne okoljske vidike (npr. izpuste CO₂, izpuste drugih plinov ali trdnih delcev, raven hrupa, itd.), ne moremo pa recimo zahtevati, da ima ponudnik tudi npr. vzpostavljen sistem upravljanja z okoljem. V prilogah uredbe bodo temeljne okoljske zahteve predpisane za naslednje vrste javnega naročanja: električna energija; živila in gostinske storitve; elektronska pisarniška oprema; pisarniški papir; bela tehnika, aparati in drugi izdelki, ki so označeni z energijskimi nalepkami; gradnja, prenova stavb ter redno in investicijsko vzdrževanje; gradnja, prenova, redno in investicijsko vzdrževanje javne razsvetljave; pohištvo; čistila in storitve čiščenja in vozila. Ključnega pomena za (ne)uspeh uveljavljanja uredbe o zelenem javnem naročanju v praksi bo gotovo na eni strani ponudba na trgu in na drugi usposobljenost naročnikov. Zato je izjemnega pomena, da se med naročniki in ponudniki začne vzpostavljati dialog, da se bodo ponudniki lažje prilagodili novim zahtevam na trgu. Z načeli zelenega javnega naročanja je v najkrajšem možnem času treba seznaniti tudi čim večje število naročnikov in pripraviti ustrezne programe usposabljanja. Koristno bi bilo vključiti tudi strokovnjake iz tujine, ki imajo z zelenim javnim naročanjem že bogate izkušnje. Še bolj dragoceno pa bi bilo vzpostaviti sistem izmenjave primerov dobrih praks v Sloveniji, pa tudi težav, s katerimi se soočajo naročniki zaradi uvajanja zelenih javnih naročil.

Marjana Dermelj, Služba Vlade RS za razvoj in evropske zadeve, marjana.dermelj@gov.si

Priloga	Predmet javnega naročanja	Okoljski vidiki se nanašajo na:
6	gradnje: idejna zasnova za stavbe, projektiranje za novogradnje, rekonstrukcije, redno in investicijsko vzdrževanje stavb in prostorov	– učinkovita raba energije – učinkovita raba vode – ravnanje z odpadki – ureditev prometa
	gradnje: redno in investicijsko vzdrževanje	– hladilne naprave – naprave za pripravo tople pitne vode – prezračevalne in klimatizacijske naprave – razsvetljava notranjih prostorov – termostatski ventili
7	javna razsvetljava	– učinkovita raba energije – svetlobno onesnaževanje – svetlobni izkoristek – faktor pojemanja svetlobnega toka (LLMF), – preživetveni faktor (LSF)
8	pohištvo	– les iz zakonitih virov (FSC, PEFC), – premazi in barvila z nevarnimi snovmi – recikliranje plastičnih delov
9	čistila in storitve čiščenja	– strupene snovi – biološka razgradljivost
10	vozila	– učinkovita raba energije, – preprečevanje onesnaževanja zraka

POUDARJAMO

CITES in ureditev mednarodne trgovine z ogroženimi vrstami 10 let tudi že v Sloveniji

Vrednost svetovne zakonite trgovine z živalskimi in rastlinskimi vrstami je po ocenah več kakor 200 milijard EUR letno, od tega v EU okoli 90 milijard. Za primerjavo: bruto domači proizvod Slovenije v letu 2009 je bil 35 milijard EUR.

Pomena ureditve mednarodne trgovine za obstoj posameznih vrst so se na svetovni ravni zavedali zelo zgodaj. Tako je že leta 1975 začela veljati konvencija o mednarodni trgovini z ogroženimi prosto živečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami (CITES), eden najstarejših mednarodnih naravovarstvenih sporazumov. Podpisale so ga že skoraj vse države na svetu, skupaj 175. Slovenija je h konvenciji CITES pristopila v začetku leta 2000, konvencija pa je začela veljati 23. 4. 2000. Tako je letos deset let, odkar tudi v Sloveniji mednarodno tr-

leta 2004 skupaj z Italijo predlagala uvrstitev školjke morski datelj v seznam vrst, pri katerih je treba nadzorovati mednarodno trgovino.

Konvencija CITES velja za žive ali mrtve živali in rastline ter tudi za njihove dele in izdelke iz njih. Določila konvencije so za pogodbenice zavezujoča, od drugih naravovarstvenih sporazumov se razlikuje tudi po tem, da neizvajanje obveznosti, ki jih pogodbenicam nalaga konvencija, lahko povzroči sankcije. V skrajnem primeru lahko državo doleti prepoved

Slovenski cariniki vsako leto odkrijejo več primerov nezakonitega uvoza kopenskih želv in morskih datljev, koral, kaviarja, slonovine in farmacevtskih izdelkov.

govino z ogroženimi vrstami izvajamo v skladu s pravili CITES.

Vizija konvencije CITES je prispevati k ohranjanju biotske raznovrstnosti in k trajni rabi vrst. Zagotoviti je treba, da nobena živalska ali rastlinska vrsta v okviru mednarodne trgovine ni ali ne ostane čezmerno izkoriščana, kar prispeva k zmanjšanju izgube biotske raznovrstnosti.

Mednarodno sodelovanje je zelo pomembno za varstvo posameznih vrst. Konvencija CITES ureja režim trgovanja z več kakor 33.000 prosto živečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami, ki so ogrožene zaradi mednarodne trgovine ali pa bi zaradi nje to lahko postale. Med njimi so sloni, nosorogi, velike mačke, številni kuščarji in kače, ptice, ribe in dvoživke, enako orhideje, kaktusi in številne lesne vrste. Mednje spada tudi več kakor 150 vrst, ki živijo v Sloveniji, kakor so rjavi medved, navadni delfin, planinski orel, glavata kareta, ciklama, navadni zvonček in lepi čevlji. Slovenija je

vkjučevanja v mednarodno trgovino. V EU je za izvajanje konvencije sprejeta enotna uredba, ki določa nekatere strožje ukrepe za zagotavljanje trajne rabe vrst, saj je trg EU eden izmed večjih na svetovni ravni.

V Sloveniji za izvajanje določil konvencije skrbijo Ministrstvo za okolje in prostor RS in Agencija RS za okolje (ARSO) (upravna organa), Zavod RS za varstvo narave (strokovni organ) ter cariniki, inšpekcija in policija (nadzor nad izvajanjem določil).

V obdobju desetih let smo za učinkovito izvajanje zakonite mednarodne trgovine in prepoznavnost problematike za domačo javnost izvedli veliko dejavnosti. Na začetku smo se izobraževali pri kolegh v drugih državah, v zadnjih letih pa sami to znanje in uspešne izkušnje iz Slovenije prenašamo drugim. Ministrstvo, agencija in zavod redno izobražujemo v nadzornih in pravosodnih organih. Predavanja s svojimi izkušnjami dopolnjujejo tudi pred-

stavniki nadzornih organov in predstavniki različnih strok.

Uspešno sodelovanje se kaže tudi z učinkovitim nadzorom. V zadnjih petih letih je bilo v Sloveniji več kakor 100 zasgov, sproženo je bilo tudi več kazenskih postopkov, nekaj od njih je bilo zaključenih s pogojnim prestopanjem zaporne kazni.

Število zasgov zadnja leta upada, tudi zaradi večje ozaveščenosti. O ustreznem ravnanju se v javnosti veliko govori. Izdali smo izobraževalno gradivo: zgibanke, knjižna kazala, brošure. Na predavanja in predstavitve smo povabili turistične vodnike, trgovce z malimi živalmi, šolarje in splošno javnost.

Spletna stran konvencije CITES v Sloveniji: <http://www.arso.gov.si/narava/konvencija%20CITES/> in <http://www.arso.gov.si/narava/poro%C4%8Dila%20in%20publikacije/>.

Deseto obletnico začetka veljavnosti zaznamujemo z ozaveščanjem. Posodobljeno zgibanko s splošnimi informacijami bomo poslali v šole in knjižnice. Pošta Slovenije je izdala razglednično dopisnico s priložnostnim žigom z dne 23. 4. 2010, v prostorih Aerodroma Ljubljana smo postavili razstavo z zaseženimi predmeti. Desetletnico bo s strokovno javnostjo počastila Agencija RS za okolje, za širšo javnost pa bodo vse leto potekala predavanja (koledar na www.biotskaraznovrstnost.si).

dr. Branka Tavzes, MOP
branka.tavzes@gov.si

Pošta Slovenije je izdala razglednično dopisnico s priložnostnim žigom.

OCENA STANJA VODA V SLOVENIJI

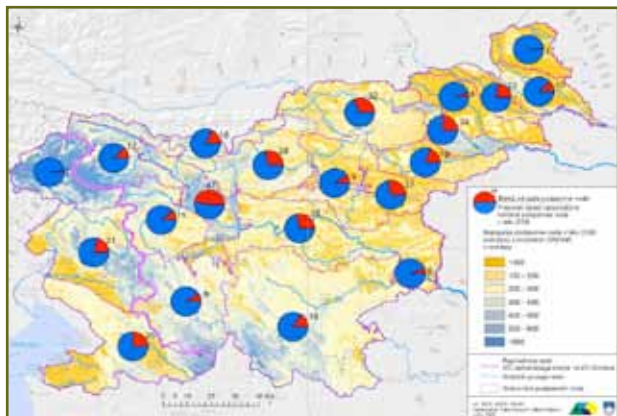
V Sloveniji smo v letu 2009 pripravili prvo oceno stanja voda v skladu z vodno direktivo. Za površinske vode je ocenjeno ekološko in kemijsko stanje, za podzemne vode pa kemijsko in količinsko stanje. Kemijsko stanje površinskih voda ter kemijsko in količinsko stanje podzemnih voda se razvršča v dva (dobro ali slabo), ekološko stanje površinskih voda pa v pet razredov kakovosti.

POVRŠINSKE VODE

Kemijsko stanje površinskih voda predstavlja obremenjenost površinskih voda z nevarnimi (t. i. prednostnimi) snovmi. Obremenjenost slovenskih voda s prednostnimi snovmi je majhna, saj ima 147 vodnih teles površinskih voda (95 %) dobro kemijsko stanje. Slabo kemijsko stanje je zaradi presežanja vsebnosti živega srebra določeno na vodnem telesu Sava Vrholovo–Boštanj, na vodnem telesu Krka Soteska–Otočec ter na vseh vodnih telesih morja zaradi presežene vsebnosti tributikositrovihi spojin (TBT). Vir onesnaženja v morju je verjetno uporaba TBT v premazih za zaščito proti obraščanju ladij, čeprav je raba TBT za ta namen prepovedana.

Ekološko stanje površinskih voda se ocenjuje glede na kakovost in sestavo biološke združbe in se razvršča v pet razredov kakovosti. Trenutno je ekološko stanje določeno za naravna vodna telesa, za močno preoblikovana vodna telesa pa vodna direktiva dopušča manj stroga merila (t. i. ekološki potencial), za katerega v Sloveniji metodologija še ni razvita.

Od skupno 155 je v razrede ekološkega stanja razvrščenih 126 vodnih teles površinskih voda. 48 vodnih teles (31 %) ne dosega ciljev, ki so določeni v vodni direktivi, od tega sta dve vodni telesi (1 %) razvrščeni v zelo slabo stanje, sedem (5 %) v slabo in 39 (25 %) v zmerno stanje. V slabo ali zelo slabo ekološko stanje spadajo Kamniška Bistrica v spodnjem toku, Meža od Črne do Dravograda, Pivka Prestranek–Postojnska jama, Sotla Dobovec–Podčetrtek, Rinža, Kobiljanski potok, Koren in Cerkniščica.

Ocena količinskega stanja podzemne vode

PODZEMNE VODE

Kemijsko stanje podzemne vode. Podzemne vode so najbolj obremenjene v severovzhodnem delu Slovenije in v okolici Celja. Največji problem predstavlja onesnaženje z nitrati in s pesticidi. Slabo kemijsko stanje je z visoko ravno zaupanja določeno za Savinjsko, Dravsko in Mursko kotlino ter z nizko za vzhodne Slovenske gorice. Za ostala vodna telesa je določeno dobro kemijsko stanje z visoko ali srednjo ravno zaupanja. Vsebnost nitratov se bistveno ne zmanjšuje, rezultati ne kažejo pozitivnih učinkov, ki bi bili posledica zniževanja vnosa dušika v tla ali vodonosnik. Upada pa vsebnost atrazina, kar je pozitivni učinek prepovedi rabe atrazina.

Količinsko stanje podzemne vode. V letu 2006 je bilo v pripovršinskih vodonosnikih 21 teles podzemnih voda $922 \cdot 10^6$ m³ razpoložljivih količin vode ali 457 m³ podzemne vode na prebivalca. Odvzete količine $192 \cdot 10^6$ m³ vode so predstavljale 21 odstotkov skupnih razpoložljivih količin podzemne vode v državi. Vodnobilančni preizkus je za leto 2006 ob razmeroma nizkem skupnem deležu odvzete vode pokazal tudi nekaj lokalnih negativnih trendov gladin podzemnih voda in razmeroma velike deleže podeljenih vodnih pravic v štirih vodnih telesih, vendar je za vse pripovršinske vodonosnike teles podzemnih voda v Sloveniji po vodnobilančnem preizkusu za leto 2006 ob upoštevanju obdelovalnega obdobja 1990–2006 in napovedovalnega obdobja 2006–2015 ocenjeno dobro količinsko stanje (glej karto).

Območja s posebnimi zahtevami varovanja

Na območjih s posebnimi zahtevami je s predpisi določeno dodatno varstvo voda. Med ta območja spadajo vodovarstvena območja, kopalne vode, občutljiva in ranljiva območja, zavarovana območja po predpisih o ohranjanju narave. Na nekaterih od teh območij se izvaja tudi dodatno spremljanje.

V Sloveniji je glavni vir pitne vode podzemna voda, iz površinskih virov se preskrbuje le približno 3 % prebivalstva. Izmed vodnjakov in zajetih izvirov, vključenih v spremljanje podzemne vode, jih 21 % ne izpolnjuje standardov kakovosti za dobro kemijsko stanje. Površinski viri pitne vode glede fizikalno-kemijskih parametrov dosegajo kakovost po direktivi o pitni vodi.

Kakovost kopalnih voda na morju je večinoma skladna z zahtevami, velik del kopalnih voda izpolnjuje tudi priporočene vrednosti. Večja neskladnost je ugotovljena na celinskih vodah, kjer je največ problemov na kopalnih območjih Krke in Kolpe.

mag. Mojca Dobnikar Tehovnik, mag. Jože Uhan, MOP-ARSO,
mojca.dobnikar-tehovnik@gov.si, joze.uhan@gov.si

NAČRT UPRAVLJANJA VODA 2009–2015

skrbimo za vode

IZVAJANJE AKCIJSKEGA NAČRTA ZA PODNEBJE V ALPAH

Alpe so eno najbolj ranljivih okolij v Evropi za podnebne spremembe. Potreba po skupnem ukrepanju in cilj, naj bi Alpe postale zgled za preprečevanje posledic in prilagajanje na podnebne spremembe, so vodile ministre Alpske konference, najvišjega organa Alpske konvencije, da so marca lani v Evianu sprejeli akcijski načrt za podnebje v Alpah.

Akcijski načrt obsega ukrepe na področju urejanja prostora in razvoja naselij, na področju energije, prometa, turizma, gorskih gozdov, ohranjanja biotske raznovrstnosti, voda, hribovskega kmetijstva ter raziskovanja in ozaveščanja. Poleg ukrepov, katerih izvajanje države lahko spodbujajo na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni, je bilo opredeljenih nekaj skupnih nalog, med njimi priprava študije o možnostih, da Alpe postanejo nevtralno območje za CO₂. Na podlagi predhodne študije, ki je pokazala ključna področja za zagotavljanje nevtralnosti CO₂, se zdaj pripravlja predlog projekta v okviru programa teritorialnega sodelovanja Alpski prostor, v katerega so vključene različne regije držav alpskega loka, vodilno partnerstvo pa je prevzela Služba RS za podnebne spremembe.

Slovenija je izvajanju akcijskega načrta namenila dva tematska seminarja, ki sta potekala v sklopu zasedanja stalnega odbora Alpske konvencije. Na prvem seminarju na Brdu, 28. 10. 2009, so države pogodbenice predstavile nacionalne dejavnosti, ki v glavnem potekajo na področju zmanjševanja emisij toplogrednih plinov in prizadevanj za doseganje ciljev na ravni EU in na mednarodni ravni. Drugi tematski seminar, ki je potekal 24. 3. 2010 v Bolzanu, pa je bil namenjen predstavitvi dejavnosti na regionalni in lokalni ravni.

Svoje projekte in izkušnje na področju blaženja in prilagajanja podnebnim spremembam so prikazali tudi opazovalci v Alpski konvenciji, različna združenja in organizacije ter programi. Dr. Jernej Strith, v. d. direktorja Službe RS za podnebne spremembe, je uvodoma predstavil usmeritve

konference v Kopenhagenu. Čeprav pogajanja niso bila uspešna, podnebje ni več samo zadeva ministrov za okolje, temveč geostrateška. Kot uspeh konference je navedel sprejeti dogovor o omejitvi svetovnega segrevanja ozračja pod dve stopinji Celzija glede na predindustrijsko obdobje, kar pomeni nujnost zmanjševanja emisij v posameznih državah za 80–95 %. Pohvalil je pristop Alpske konvencije, ki se je odločila za pripravo nizko ogljične študije, saj je to ena pomembnejših usmeritev kopenhagenske konference.

Večina alpskih držav sicer ni uspela doseči kjotskih ciljev, so pa Alpe regija z vodilnimi tehnologijami in številnimi dobrimi pristopi na področju podnebnih sprememb. V nadaljevanju so svoje izkušnje predstavili: Lombardija z nazornim prikazom obstoječih in pričakovanih podnebnih sprememb, CIPRA Slovenija s predstavitvijo izbranih dobrih praks, avstrijski zvezni urad za okolje zbiranje in analizo dobre prakse regionalne in lokalne ravni kot podlago za nadaljnje ukrepe, predstavnik Chamonixa probleme mesta in ukrepe na področju prometa in širitve naselja, CIPRA International projekt cc.Alps, čigar moto je misliti korak naprej, predstavnik Povezanost v Alpah projekt občin dynAlpClimate, v katerem uresničujejo usmeritve Alpske konvencije, planinska zveza Tirolske projekt Pohodništvo brez avta, rezultate podnebnih projektov, ki potekajo v okviru programa teritorialnega sodelovanja Alpski prostor, pa so predstavili tudi različni projektni partnerji. Predstavljeni pristopi vsebujejo kombinacijo poglobljenega znanja in praktične primere izvajanja postavljenih ciljev.

Rezultate in ugotovitve številnih predstavitev so pokazale, da je za spodbujanje dejavnosti na področju blaženja in prilagajanja na podnebne spremembe pomembna vloga različnih ravni in institucij. Motivacija različnih udeležencev za te dejavnosti je zelo velika, ne le za sodelovanje in izvajanje zastavljenih projektov, temveč tudi za vedno nove izboljšane pristope in projekte. Glavni prihodnji

izziv je pospešiti izvajanje predstavljenih ukrepov in razširiti izkušnje poskusnih območij na celotne Alpe in tako omogočiti prenos znanja tudi na druge.

Predstavitve so pokazale, da so Alpe vodilne na področju blaženja in prilagajanja podnebnim spremembam, kar je velika spodbuda za delo vnaprej, hkrati pa pomembno sporočilo za ministre na naslednji Alpski konferenci, kjer bo Slovenija poročala o izvajanju akcijskega načrta.

Več: www.alpconv.org; predstavitve na tematskem seminarju so dostopne na <http://www.mop.gov.si/> v rubriki Slovensko predsedovanje Alpski konvenciji.

Blanka Bartol, MOP
blanka.bartol@gov.si

PODNEBNE RAZMERE V LETU 2009 – ODKLONI IN POSEBNOSTI

Tako kakor v svetovnem povprečju je bila povprečna **temperatura** v letu 2009 tudi v Sloveniji opazno nad dolgoletnim povprečjem (1951–1991). Čeprav rekordna povprečna letna temperatura ni bila dosežena, se v nižinskem svetu leto 2009 nedvomno uvršča med deset najtoplejših, Obala si leta 2009 s povprečno temperaturo 14,1 °C deli drugo mesto z leti 1994, 2000 in 2002. V Ljubljani je bila povprečna temperatura 11,7 °C, kar pomeni, da je to peto najtoplejše leto, odkar v prestolnici merimo temperaturo. Večina mesecev v letu 2009 je bila nadpovprečno toplih. Izrazito pretopli so bili april in maj, pa tudi avgust, na Primorskem in v visokogorju je dolgoletno povprečje izrazito presegel tudi september. Glede na dolgoletno povprečje med mesece z opazno višjo temperaturo prav tako spada tudi november. V osrednji Sloveniji in na Dolenjskem je januar nekoliko zaostajal za

Lani so največ padavina namerili v Julijcih.
Foto: Sokol, ARSO

dolgoletnim povprečjem, v visokogorju so bili hladnejši kakor običajno februar, marec, oktober in december.

V letu 2009 so največ **padavin** namerili v Julijcih, najmanj pa na Obali, v Beli krajini, Spodnji Štajerski in v Pomurju. V primerjavi z dolgoletnim povprečjem je bilo v južni polovici države manj padavin kakor je dolgoletno povprečje, največji presežek glede na dolgoletno povprečje pa je bil v Prekmurju, saj je bil presežen za dobro petino. V Murski Soboti so namerili 989 mm; s tem se leto 2009 uvršča na četrto mesto skupaj z letom 1994. V pretežnem delu države o bili odkloni povsem v mejah običajne spremenljivosti. Na Dolenjskem in v Prekmurju so padavine močno presegle dolgoletno povprečje januarja, na Goriškem pa je bil velik presežek marca. Manj padavin kakor običajno je bilo v obdobju od aprila do oktobra na Obali, podobno je bilo tudi na Goriškem. Decembra je bilo največ padavin v Posočju, kjer so namerili nad 600 mm, na vzhodu in severovzhodu države pa niso dosegli niti 100 mm.

Leto 2009 je bilo bolj **sončno** kakor običajno. Januar je bil na Primorskem nadpovprečno sončen, na Dolenjskem in v Prekmurju pa je sončnega vremena opazno primanjkovalo. Večji primanjkljaj se je predvsem v visokogorju pokazal tudi junija. Na Primorskem je bil največji odmik od običajnih razmer novembra, ko so zabeležili manj kakor polovico običajnega trajanja sončnega obsevanja. Decembra je sončnih žarkov primanjkovalo povsod po državi, najbolj pa na Dolenjskem, kjer niso dosegli niti polovice dolgoletnega povprečja. V visokogorju je maja osončenost močno preseгла dolgoletno povprečje, opazen presežek pa je bil tudi avgusta.

mag. Tanja Cegnar, ARSO, tanja.cegnar@gov.si

KAJ JE DOBRO VEDETI O OZONU

Zrak in dobra kakovost zunanjega zraka sta nujna za razvoj in obstoj ljudi, živali in rastlin. Onesnažen zrak v veliki meri negativno vpliva na zdravje ljudi in drugih živih bitij. S povišanimi temperaturami je povezan tudi nastanek stratosferskega in troposferskega ali prizemnega ozona. Stratosferski ozon je t. i. koristen ozon, ki nas varuje pred škodljivimi UV žarki, medtem ko prizemni ozon povzroča zdravstvene težave pri ljudeh in drugih živih bitjih.

Najvišje koncentracije nastajajo na Primorskem, predvsem ob situacijah, ko piha veter iz južne ali jugozahodne smeri. To kaže na prenos ozona preko meje iz Italije. Visoke koncentracije nastajajo tudi na višjih legah (Krvavec, Otlica nad Trnovskim gozdom).

Povišane koncentracije ozona običajno nastajajo med aprilom in septembrom, odvisno od vremenske situacije. Kakor za vsa onesnaževala je tudi za ozon predpisana mejna vrednost koncentracije – opozorilna vrednost je 180 µg/m³, alarmna pa 240 µg/m³. Ti dve vrednosti sta tisti, pri katerih je treba takoj ukrepati zaradi varovanja zdravja ljudi. Zato na Agenciji RS za okolje napovedujemo koncentracijo ozona za dva dni vnaprej za celotno

Slovenijo. Napoved je vidna na spletni strani Agencije za okolje: www.arso.gov.si. Ko je opozorilna urna koncentracija presežena, pošljemo tudi obvestila na različne naslove: bolnišnice, zdravstvene domove, javna občila, center za reševanje, občine, šole, vrtce.

Ponavljajoča se izpostavljenost povišanim koncentracijam ozona lahko povzroči stalne okvare pljuč. Četudi je ozon v nižjih koncentracijah, lahko njegovo vdihavanje povzroči množico zdravstvenih problemov, bolečine v prsih, kašljanje, bruhanje in draženje grla, vpliva pa lahko tudi na bronhitis, srčne bolezni in astmo.

Ker običajno ozon nastaja v vročem poletnem vremenu, ko se večinoma zadržujemo zunaj, je lahko prizadet vsakdo, ki preživlja svoj čas na prostem. Izpostavljeni so predvsem otroci, starejši ljudje, delavci na prostem in rekreativni športniki. Priporočamo, da se bolne in občutljive osebe odpovedo napornim opravilom na prostem, predvsem opoldne in v popoldanskih urah.

Ozon je škodljiv tudi za rastline, ker poškoduje celične stene iglic in listov ter njihovo zaščitno plast.

mag. Tanja Bolte, MOP-ARSO, tanja.bolte@gov.si

SLOVENSKE KRAJINE – ZNAČILNOSTI, VLOGA IN POMEN

April je mesec, v katerem obeležujemo dan voda, dan zemlje, pa tudi mesec, ki ga je Mednarodna zveza krajinskih arhitektov (IFLA) leta 2007 razglasila za mesec krajinske arhitekture. Letošnji mesec krajinske arhitekture je posvečen krajini, vprašanjem njenega stanja, razvoja in oblikovanja ter pomena, ki jo ima za družbo in posameznika.

Raznolikost, s katero radi opišemo Slovenijo, se odraža tudi v krajini. Slovenske krajine odlikuje velika pestrost, ki ji botrujejo na eni strani vplivi različnih podnebnih tipov, matične osnove in reliefa, na drugi strani pa preoblikovanje naravnega prostora s človekovimi dejavnostmi. V odnosu med naravnimi danostmi in človekovimi dejavnostmi

se ustvarja bogastvo krajinskih vzorcev, po katerih so prepoznavni kraji, regije in države. Podobe in doživetja krajin nas zaznamujejo kot posameznike in razkrivajo družbeno-ekonomske značilnosti in vrednote družbe, njeno sposobnost za upravljanje s prostorom in njeno prostorsko kulturo. Naš odnos do krajine in razumevanje

njenih različnih pomenov in vlog, ki jih krajina lahko prevzame v današnjem času, kaže na to, da je krajina ena od ključnih nosilk identitete Slovenije in zato strateško pomembna javna dobrina, ki jo je treba ustrezno varovati, načrtovati in upravljati.

K temu nas usmerja in zavezuje tudi Evropska konvencija o krajini (Uradni list RS, št.19/2003), ki jo je Slovenija podpisala in ratificirala v letu 2003. Evropska konvencija o krajini je priložnost za celovito obravnavanje krajin in njihovo vključevanje v razvojne in varstvene načrtovalske procese. Konvencija nudi možnosti in daje podlago za izboljšanje uveljavljene prakse in učinkovitejše medsektorsko sodelovanje ter spodbujanje aktivnega vključevanja javnosti pri obravnavi krajinskih vsebin, ozaveščanju o pomenu in vrednotah krajin in ustreznega upravljanja za doseg zelenega stanja kulturnih krajin. S podpisom konvencije se je Slovenija zavezala, da bo krajini priznala vlogo nosilke identitete, jo ovrednotila, izobraževala strokovnjake, ozaveščala posameznike o njenih vrednotah, ustrezno zasnovala njeno načrtovanje, upravljanje in varstvo ter s tem zagotovila dolgoročno doseganje ciljev kakovosti krajin. Mnogo od tega je bilo v preteklosti že storjeno. Slovenija je svojo krajinsko dediščino podrobneje opisala in ovrednotila v Regionalni klasifikaciji krajinskih tipov Slovenije (1998) in od Sveta Evrope prejela priznanje za posebno vrednost rezultatov, ki jih prinaša projekt.

V mesecu krajinske arhitekture je Društvo krajinskih arhitektov Slovenije organiziralo tri dogodke: okroglo mizo, razstavo in vodeni ogled krajinskega parka Ljubljansko barje, ki so bili namenjeni predvsem premisleku o prihodnosti slovenske krajine. Na okrogli mizi z naslovom Prihodnost slovenske krajine so bili izpostavljeni kritični pogledi na vlogo krajine v okviru urejanja prostora v Sloveniji. Izpostavljeni so bili različni vidiki krajine v sodobni družbi, od gospodarskih, prostorsko-urejevalskih do ekoloških in simbolno doživljajskih, ter priložnosti, ki jih omogoča njihovo uravnoteženo medsebojno učinkovanje za boljše urejanje prostora in prepoznavnost Slovenije.

V prostorih ministrstva je do 30. maja na ogled razstava Slovenske krajine, s katero želimo spodbuditi strokovno in širšo javnost k razmišljanju o stanju in pomenu krajine, ki ga ima ta za kakovost življenja posameznika in razvoj družbe. Tematika razstave je predstavljena na 23 plakatih in je vsebinsko razdeljena na tri dele. Prvi del prikazuje Slovenijo v petih prepoznavnih slovenskih krajinskih regijah. Drugi del predstavlja štiri slovenske predloge za nagrado Sveta Evrope za krajino. Tretji del pa v krajinskih podobah in besedi predstavlja različne pomen krajine. Ohranjanje in doseganje kakovostnih krajin pomeni hkrati ohranjanje krajinskih značilnosti Slovenije, njene krajinske dediščine, krepitev prepoznavnosti Slovenije v širšem prostoru in krepitev zmožnosti posameznega območja Slovenije za razvoj posebnega in prav zato konkurenčnega gospodarstva. Nedvomno je, da bo treba v prihodnje več pozornosti namenjati ustvarjalnemu doseganju kakovostnih krajin tudi z načrtovanjem prostorskega razvoja in varstva okolja.

Odgovornost, da pomen in vlogo krajine odkrijemo, ohranjamo in skladno z njimi načrtujemo naš razvoj, je torej odvisna od nas vseh.

Več: Društvo krajinskih arhitektov Slovenije: <http://www.dkas.si/>; Evropska konvencija o krajini: http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/heritage/landscape/default_EN.asp

Jelena Hladnik, MOP
jelena.hladnik@gov.si

Raznolikost, s katero radi opišemo Slovenijo, se odraža tudi v krajini. Foto: Matevž Lenarčič

PROJEKTI

VITAL LANDSCAPES: TRAJNOSTNI RAZVOJ KULTURNE KRAJINE Z UPORABO INOVATIVNIH TEHNIK

Aprila se bo v okviru programa prekonecionalnega teritorialnega sodelovanja Srednja Evropa začel izvajati triletni projekt *Vital landscapes*, v katerem bo sodelovalo osem partnerjev iz Nemčije (*Land Company Saxony-Anhalt in Association of Cultural Heritage Saxony-Anhalt*), Avstrije (*University of natural Resources and Applied Life Sciences Vienna*), Slovaške (*Institute of geography of Slovak Academy of Sciences*), Češke (*Faculty of Agriculture, University of South Bohemia*), Madžarske (*Corvinus University of Budapest*), Poljske (*University of Agriculture Krakow*) in LUZ d. d. iz Slovenije.

Projekt izhaja iz sodelovanja projektnih partnerjev pri projektih, kakor so lizbonsko- gothenburška strategija, evropska krajinska konvencija in program INTERREG ter nekaterih drugih. Sodelujoči prinašajo v projekt izkušnje na področju ravnanja s krajinami, varstvom narave in regionalnim razvojem. Slovenijo v projektu zastopa projektna skupina podjetja LUZ d. d., ki namerava v izvajanje vključiti tudi ministrstvo za okolje in prostor, ministrstvo za kulturo, krajinski park Ljubljansko barje ter Agencijo za regionalni razvoj Ljubljane.

Projekt sestavlja pet delovnih paketov:

- vodenje in koordinacija,
- komuniciranje, upravljanje znanja in rezultatov projekta,

Kulturna krajina v srednjeevropskem prostoru predstavlja najznačilnejši tip naravnih območij. Foto: Maša Šorn

Projekt bo posebno pozornost namenil kakovosti življenja na podeželju. Foto: Maša Šorn

- inovativne tehnike sodelovanja in vizualizacije,
- primeri poskusnih projektov,
- izobraževanje in izmenjava znanja.

Kulturna krajina združuje naravno in kulturno dediščino in v srednjeevropskem prostoru predstavlja najznačilnejši tip naravnih območij, zato so ta območja nepogrešljiva zakladnica biotske raznovrstnosti in pomemben vir naravnih bogastev ter prispevajo tudi h kulturni identiteti držav. Žal pa kakovostne krajine zaradi posledic gospodarskega razvoja postopoma izginjajo. Nesposobnost poiskati alternativne rešitve ter nezmožnost širšega razmisleka o trajnih posledicah posegov v kulturno krajino tako preprečuje možnosti za trajnostni razvoj regij in posredno načenja lokalno identiteto prostora.

Tudi Slovenija se sooča z naraščajočo vrzeljo med varstvom narave in težnjami gospodarskega razvoja, z neučinkovitim medsektorskim sodelovanjem (npr. med upravljanjem z vodami, varstvom naravne dediščine in kmetijstvom), s pomanjkanjem izkušenj na področju metod vključevanja javnosti v proces odločanja in sodelovanja med udeleženci pri posegih v prostor ter z zelo nizkim zavedanjem o razvojnih priložnostih, ki jih lahko predstavlja krajina. V projektu bo mogoče uporabiti inovativne razvojne tehnike, uporabljene pri primeru krajinskega parka Ljubljansko barje.

Pričakovani rezultati projekta *VITAL*

V Zahodni Evropi se z varovanjem krajine in trajnostnim razvojem regij večinoma uspešno že desetletja ukvarjajo različne organizacije. V Srednji Evropi je stanje drugačno, predvsem v novih državah članicah Evropske unije. Področje je v tem delu sveta še dokaj novo in zato so razvojne akcije in organizacije pogosto šibke in neučinkovite. Zato je projekt *VITAL LANDSCAPES* namenjen varovanju srednjeevropske kulturne krajine s podporo trajnostnemu razvoju regij in krajin ter z močnejšim povezovanjem varstva narave z družbeno-gospodarskim razvojem. Glavni cilj projekta je razviti nove inovativne tehnike sodelovanja in prostorske vizualizacije ter tako prispevati k trajnostnemu razvoju edinstvenih kulturnih krajin srednjeevropskega prostora.

LANDSCAPES naj bi bili spodbuda za razvoj produktivne prakse ravnanja s krajino. Projekt bo skušal vplivati na izboljšanje komunikacije med varstvenim in gospodarskim področjem in z uporabo učinkovitih tehnik sodelovanja med neposredno vpletenimi in posredno prizadetimi udeleženci. Projekt *Vital Landscapes* bo posebno pozornost namenil kakovosti življenja na podeželju, ki je v srednjeevropskem prostoru pogosto v podrejenem položaju, saj imajo prebivalci skoraj praviloma slabši dostop do javnih in socialnih storitev, prav tako pa imajo nižje dohodke. Ruralna območja zato ne predstavljajo primernega življenjskega izziva za mlado, izobraženo populacijo, ki se zato umika v mesta in dodatno prispeva k demografskemu primanjkljaju teh okolij. Partnerji so se zavezali, da bodo o poteku projekta sproti poročali. Rezultati projekta bodo objavljeni v končni publikaciji, prav tako pa bodo organizirane javne delavnice in zaključna konferenca, kjer bo zainteresirana širša javnost lahko dobila informacije in možnost razprave z avtorji rešitev.

Maja Simoneti, LUZ d.d., maja.simoneti@luz.si

DOGAJALO SE JE

Idrija gostila prvi dogodek alpskega mesta leta 2011

Občina Idrija je 9. aprila 2010 na gimnaziji Jurija Vege pripravila mednarodno delavnico Alpsko mesto 2011, ki je bila prvi iz programa dogodkov, preden bo Idrija prevzela naziv alpsko mesto leta 2011. Idrija je na njej prvič predstavila bogat program strokovnih srečanj, mednarodnih kulturnih, etnoloških dogodkov ter družabnih prireditvev, ki jih bo pripravila v letu pred in po prejemu naziva. Idrija bo leta 2011 kot drugo mesto v Sloveniji prevzela naziv alpsko mesto leta, kar je posebna čast in potrditev pravilnosti usmeritve mesta in občine v trajnostni razvoj, s poudarkom na ohranjanju občutljivega ravnovesja med naravo in človekovo dejavnostjo v alpskem prostoru. Pri dobitev naziva, ki ga podeljuje mednarodna žirija predstavnikov delovne skupnosti alpskih mest, mednarodne komisije za varstvo Alp (CIPRA) in organizacije Pro Vita Alpina, pomeni mednarodno priznanje skupnosti držav na območju Alp, da Idrijo kot alpsko mesto odlikujeta za-

vzetost in prizadevanje za uresničevanje temeljev Alpske konvencije.

Na prevzem naziva alpsko mesto leta 2011 se mesto in občina že temeljito pripravljata. Prvi iz niza dogodkov še pred prevzemom naziva je bila omenjena mednarodna delavnica s predstavitev programa dogodkov alpskega mesta leta 2011, ki so se je udeležili predstavniki nemških, avstrijskih, italijanskih in francoskih mest, dose-danjih nosilcev naziva alpsko mesto leta, spregovorila pa sta dva najvidnejša predstavnika gibanja: predsednica društva Alpsko mesto leta, Francozinja Colette Patron, ter pobudnik projekta alpsko mesto leta in član žirije, Avstrijec Gerhard Leeb. Na delavnici so nastopili tudi priznani slovenski strokovnjaki in drugi visoki predstavniki organizacij povezovanja v alpskem prostoru.

4. ministrska konferenca evro-mediteranskega partnerstva o vodah

Od 12. do 14. aprila je v Barceloni potekala 4. ministrska konferenca evro-mediteranskega partnerstva o vodah. Slovensko delegacijo je vodil minister za okolje in prostor dr. Roko Žarnić.

Ključne vsebine tokratne ministrske konference evro-mediteranskega partnerstva o vodah so bile:

- predstavitev strategije za vode v Sredozemlju,
- predstavitve lokalnih in regionalnih oblasti, donatorjev in civilne družbe,
- ministrske izjave in razprava o prednostnih nalogah in izkušnjah,
- sprejem deklaracije in strategije za vode v Sredozemlju.

V okviru konference je potekala tudi »odprta tehnična delavnica« z naslovom »Voda v sredozemskih državah; težave in rešitve«, na kateri so razpravljali o izkušnjah in pričakovanjih glede izvajanja predlagane strategije.

Slovenska delegacija je na 4. ministrski konferenci podprla sprejem strategije za vode v Sredozemlju, saj odraža dolgoletna slovenska prizadevanja in cilje v Sredozemlju, vključno z Jadrantom. Strategija za vode v Sredozemlju temelji na sredozemski strategiji trajnostnega razvoja in obstoječih regionalnih, nacionalnih in lokalnih primerih dobrih praks upravljanja z vodami. Strategija izpostavlja ključni pomen prihodnjih projektov, zlasti prilagajanje na podnebne spremembe, uravnoteženost med oskrbo in povpraševanjem, razvoj naravnih virov in zmanjšanja onesnaženja v Sredozemlju.

Slovenska delegacija je na konferenci izpostavila, da je treba okrepiti regionalno sodelovanje z doslednim izvajanjem regionalnega, povezanega in ekološkega sistem-skega pristopa, pri čemer je treba pri izvajanju strategije

upoštevati medsektorsko sodelovanje in regionalne posebnosti.

Naša delegacija je izpostavila tudi svojo aktivno vlogo in dosežke pri izvajanju direktive o morski strategiji, vodni direktivi in celovitem upravljanju z obalnimi območji ter pomen povezanega delovanja, ki jih združujejo dejavnosti evro-mediteranskega partnerstva za učinkovito varstvo voda, upravljanje ter rabo skupnih morskih in obalnih virov. Za čim učinkovitejšo upravljanje z obalnimi in morskimi viri ima velik pomen upoštevanje posameznih značilnosti severnega, srednjega in južnega Jadrana kot ekološke regije ter preplet alpske in dinarske ekološke regije na območju Jadrana.

Strategija za vode v Sredozemlju izpostavlja ključni pomen prihodnjih projektov, zlasti prilagajanje na podnebne spremembe. Foto: Sokol, ARSO

Evropska komisija objavila razpis za ekološke inovativne projekte

EK je objavila razpis v višini 35 milijonov evrov za ekološke inovativne projekte, ki se bodo financirali iz programa za konkurenčnost in inovativnost. Znotraj razpisa za leto 2010 so na voljo sredstva za nove projekte na področju recikliranja materialov, trajnostnih gradbenih izdelkov, na področju prehrane in pijače ter okolju prijaznih poslovnih praks. Posebej so zaželeni vlogi malih podjetij z okolju prijaznimi izdelki ali storitvami, ki potrebujejo pomoč za prodor na trge.

Razpis se zaključi 9. septembra letos, za financiranje pa bo izbranih približno 50 projektov. Projekti bodo izbrani na podlagi njihovega inovativnega pristopa, potenciala za uveljavitev na trgu in prispevka k evropskim okoljskim politikam, zlasti v smislu učinkovitosti virov. Vso dokumentacijo v zvezi z razpisom (v angleškem jeziku) najdete na spletni strani: ec.europa.eu/environment/eco-innovation/application_en.htm. Kontaktne osebe za dodatna vprašanja: ec.europa.eu/environment/eco-innovation/contact_en.htm

Okoljske novice po naročilu

Vabimo vas k spletni prijavi na e-novice MOP. Prijavite se lahko na naslovu:

http://www.mop.gov.si/si/splosno/novice/narocniki_novic/prijava_na_e_novice/

Po prijavi boste vsak dan v svoj elektronski nabiralnik prejeli napovednik dogodkov, poročila z novinarskih konferenc, obvestila za nevladne organizacije, odgovore na poslanska vprašanja, sporočila za javnost in vabila k sodelovanju.

Vljudno vabljeni!

Okoljski center in njegova ponudba

V Ljubljani (na Trubarjevi 50) je okoljski center in v njem informacijska točka, namenjena širši javnosti. Tu vam bodo pomagali najti odgovore na razna vprašanja o varstvu okolja in narave, ponudili pa vam bodo tudi publikacije o teh temah.

Pa ne samo to: prostor, v katerem deluje informacijska točka, lahko uporabite za srečanja, delavnice, novinarske konference, okrogle mize, sestanke ipd., ki se nanašajo na varstvo okolja. Sprejme lahko do 25 ljudi in je tehnično opremljen.

Več na: www.okoljski-center.si

KOLEDAR DOGODKOV

KJE, KDAJ	KAJ
5. maj	EK bo v evropskem Ur. listu in na spletni strani objavila razpis LIFE+ vsebin za leto 2010
Ljubljana, 11. maj	Delavnica Evropske komisije na temo razpisa LIFE + za leto 2010
Ljubljana, 18. maj	Delavnica EK o izmenjavi informacij in spodbujanju ozaveščenosti o novi Okvirni direktivi o odpadkih
Celje, 19. in 20. maj	7. okoljski simpozij: (Ne)varno ravnanje z nevarnimi odpadki v Sloveniji
22. maj	MEDNARODNI DAN BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI
Bled, 22. maj	Slavnostno odprtje 4. mednarodnega festivala alpskega cvetja (osrednji dogodek Mednarodnega leta biotske raznovrstnosti)
24. maj	EVROPSKI DAN PARKOV
24.–30. maj	Teden gozdov
1. junij	DAN SAVE
5. junij	DAN OKOLJA

Izdaja: Ministrstvo za okolje in prostor RS, Dunajska c. 48, 1000 Ljubljana

Milena Janežič, tel.: (01) 478 7335, milena.janezic@gov.si

Vsebinska priprava: Dragica Bratanič, s.p.

Uredniški odbor: Darija Dolenc, Breda Ogorelec, Alenka Manfreda, Jelena Torbica, Verica Vogrinčič

Priprava in tisk: Medium d.o.o.

Naklada: 1500

Tiskano na 100% recikliranem papirju.

Bilten je objavljen na: www.mop.gov.si/si/publikacije/bilteni/

Nadaljnja uporaba vsebine biltena je dovoljena z navedbo vira.